

Бородінська селищна рада
Болградського району Одеської області
68540 смт Бородіно вул. Миру, 132, E-mail: borodinosovet@ukr.net

двадцять шоста сесія 8 скликання

ПРОЕКТ РІШЕННЯ

.2022 року

смт Бородіно

№

Про Стратегію розвитку Бородінської селищної територіальної громади на 2022-2025 роки

Бородінська селищна рада відзначає, що робочою групою, утвореною рішенням 19 сесії селищної ради 8 скликання від 27 січня 2022 року № 227-VIII «Про створення робочої групи», була проведена робота по розробці Стратегії розвитку Бородінської селищної територіальної громади на 2022-2025 роки (далі – Стратегія). На основі детального соціально-економічного аналізу стану громади за попередній рік, напрацьовані стратегічні та операційні цілі.

Робота робочої групи проходила відкрито, до її засідань залучався актив громади, громадські організації, місцеві осередки політичних партій.

З метою забезпечення сталого економічного та соціального розвитку Бородінської селищної територіальної громади, керуючись пунктом 22 частини першої статті 26 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», Наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 31 березня 2016 року № 79 «Про затвердження Методики розроблення, проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації регіональних стратегій розвитку та планів заходів з їх реалізації», положеннями Стратегії збалансованого регіонального розвитку у Одеській області на період до 2025 року, селищна рада

ВИРІШИЛА:

1. Затвердити Стратегію розвитку Бородінської селищної територіальної громади на 2022-2025 роки, що додається.

2. Виконавчим органам селищної ради:

- враховувати основні положення Стратегії при формуванні програми економічного і соціального розвитку, інших селищних галузевих програм, бюджету селищної територіальної громади на відповідні періоди;

- спільно із комунальними підприємствами, закладами підпорядкованим селищній раді забезпечити виконання Стратегії у встановлені терміни;

- при підготовці проектів розвитку громади для участі у обласних, державних, міжнародних програмах, проектах, конкурсах керуватися технічними завданнями на проекти місцевого розвитку, що закладені у Стратегії.

3. Начальнику відділу економічного розвитку та інвестицій селищної ради щорічно, по завершенні бюджетного року, починаючи із 2023 року, інформувати селищну раду про хід виконання Стратегії та вносити селищній раді пропозиції щодо можливих змін і доповнень.

4. Контроль за виконанням цього рішення покласти на постійні комісії селищної ради відповідного спрямування, а саме:

- з питань фінансів, бюджету, планування соціально-економічного розвитку, (Касап Г. І.);

- з питань комунальної власності, житлово-комунального господарства, торгівельного обслуговування та благоустрою (Окішор А. О.);

- з питань регулювання земельних відносин, сільського господарства та охорони навколишнього середовища (Балан М. В.);

- з регламенту, забезпечення законності та правопорядку, з питань депутатської діяльності та етики, реалізації державної регуляторної політики (Сланіна О. Ф.);

- з освіти, культури, молоді, фізичної культури, спорту, туризму, охорони здоров'я та соціального захисту населення (Сорокіна Л. М.).

Бородінський селищний голова

Іван КЮССЕ

СТРАТЕГІЧНИЙ ПЛАН РОЗВИТКУ

Бородінської селищної територіальної громади на період до 2025 року

смт Бородіно

2022 р

ШАНОВНІ МЕШКАНЦІ ГРОМАДИ!

Перед вами Стратегічний план розвитку Бородінської селищної територіальної громади до 2025 року. Стратегія - це фундамент майбутнього нашої громади. Це структуровані цінності - якою ми з вами бачимо нашу громаду. І чіткий план до її виконання.

Активом громади було прийнято рішення про розробку Стратегії розвитку, місія якої полягає у впровадженні сучасних інструментів менеджменту, що надасть змогу громаді реалізувати наявний потенціал, покращити конкурентоспроможність громади, адже допоможе привернути увагу інвесторів.

Відповідно до виконання «Про програму соціального-економічного, та культурного розвитку Бородінської селищної ради на 2021 рік», керуючись п. 1, ч. 3 ст. 42 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», було затверджено Положення про робочу групу з розробки Стратегічного плану розвитку Бородінської селищної ради та склад робочої групи з розробки Стратегічного плану розвитку Бородінської селищної ради.

Покращення умов життя людей в нашій громаді потрібно розвивати, а для цього необхідно залучити інвесторів та гроші для розвитку різних сфер господарства. Саме тому потрібне стратегічне планування на рівні громади. Стратегія – це бачення майбутнього нашої громади і чіткий план до її виконання.

Така активізація планувальної діяльності, з одного боку, є закономірним етапом розвитку регіонів та окремих територій, з іншого — намаганням регіонів знайти адекватні інструменти, які б допомагали відповісти на виклики сучасного глобалізованого світу, коли істотно пришвидшуються різноманітні зміни, в тому числі політичні, економічні, соціальні, технологічні, екологічні.

Бородінський селищний голова

Іван КЮССЕ

ВСТУП

План соціально-економічного розвитку Бородінської територіальної громади на 2022-2025 рік розроблений виконавчим комітетом на основі аналізу поточної ситуації в господарському комплексі територіальної громади. Процес децентралізації влади, що розпочався в Україні у 2014 році, призвів до створення територіальних громад. Спроможні громади повинні стати базовим елементом ефективної системи влади в Україні.

На етапі створення громади зустрілася із багатьма викликами, серед яких є відсутність загальноприйнятих пріоритетів, щодо забезпечення надання базових послуг мешканцям громади. Кожен орган місцевого самоврядування, який увійшов до складу ТГ, до об'єднання мав власні пріоритети розвитку та власну систему цінностей щодо управління ресурсами. Після об'єднання ці пріоритети, очевидно мають бути переглянуті та мають бути вироблені підходи до управління «об'єднаними» ресурсами.

У більш широкому контексті громада повинна ефективно відповідати також зовнішнім викликам, таким як глобалізація економіки, підвищення мобільності трудових ресурсів та пов'язаний з цим ріст безробіття, посилення міжнародної конкуренції за інвестиції та розвиткові ресурси. Відповіддю на ці та деякі інші виклики може стати перспективне (середньо- та довгострокове) планування ТГ.

Тому одним із головних планувальних документів Бородінської селищної громади стане Стратегічний план розвитку Бородінської селищної територіальної громади до 2025 року.

Мета Стратегії Бородінської селищної територіальної громади до 2027 року полягає у вирішенні спільних проблем мешканців селищ та усіх сіл, які увійшли до складу громади та реалізації спільних завдань, щодо економічного зростання, підвищення конкурентоспроможності, інвестиційної привабливості, якості життя у громаді через ефективне використання ресурсів та реалізацію спільних інтересів влади, громади та бізнесу.

Стратегію спрямовано на місцевий економічний розвиток як процес стратегічного партнерства влади, громади та бізнесу Бородінської селищної ради та сільських і селищних рад, які об'єдналися.

Стратегічний план розвитку Бородінської селищної територіальної громади ставить перед громадою амбітну мету – перетворити громаду на територію комфортного проживання, де створено рівні умови для всебічного та гармонійного розвитку людини, громаду з наданням якісних адміністративних послуг, із унікальною історико-культурною спадщиною.

1. МЕТОДОЛОГІЯ ТА ОПИС ПРОЦЕСУ РОБОТИ

Методологія, яку використано при підготовці Стратегічного плану, розглядає сталий розвиток і соціальну інтеграцію як основні принципи місцевого розвитку. Залучення широкого кола громадян до процесу розробки стратегічного плану розвитку громади дозволяє ідентифікувати та знайти прийнятні шляхи усунення проблем громади, забезпечити налагодження діалогу між громадськістю та владою. При цьому однією з основних складових процесу планування є обов'язкова участь у ньому усіх активних та зацікавлених представників громади.

Створений разом з громадою стратегічний план незалежно від особистісних якостей керівників, або політичної ситуації спрямовується на покращення стандартів життя, зміцнення місцевої демократії, виховання суспільно-активних громадян – патріотів своєї громади.

Для вивчення громадської думки та обговорення в широких колах положень Стратегії розпорядженням селищного голови від 27 січня 2022 року № 227-VIII «Про створення робочої групи» затверджено склад Робочої групи з підготовки Стратегічного плану розвитку Бородінської селищної ради до 2025 року. До складу Робочої групи увійшли працівники селищної ради, члени виконкому селищної ради, представники громадських організацій, освітян. Загалом, це соціально активні люди різних професій та вікових категорій.

Таблиця 1. Склад робочої групи

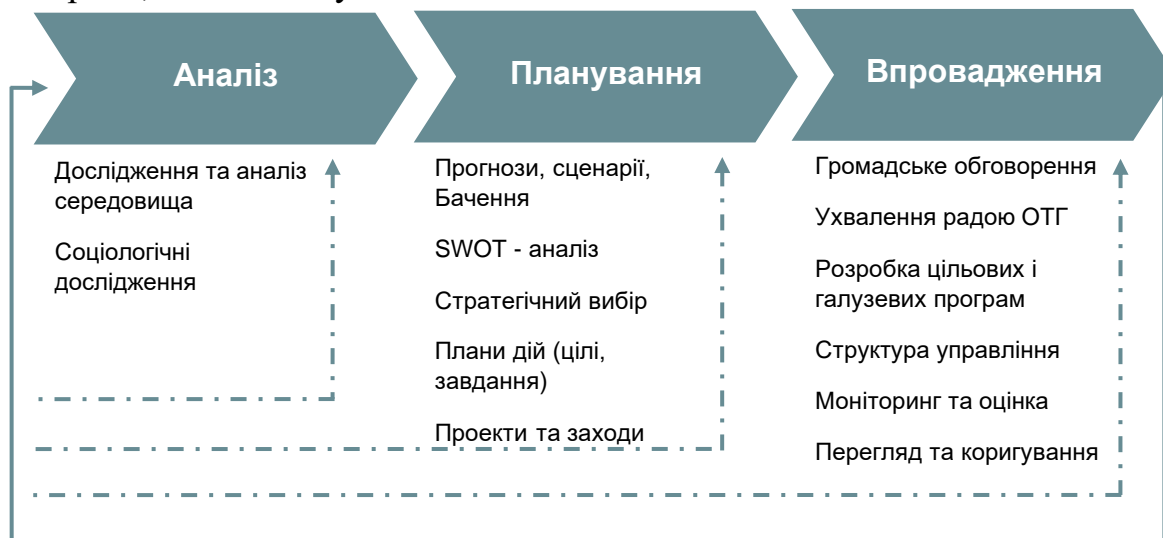
КЮССЕ Іван Георгійович	- Бородінський селищний голова, голова робочої групи
АРНАУТОВ Степан Степанович	- заступник селищного голови з питань діяльності виконавчих органів селищної ради, заступник голови робочої групи
ПАРУШЕВ Михайло Іванович	- начальник відділу земельних ресурсів та сільського господарства
ТКАЧЕНКО Наталя Іванівна	- секретар робочої групи
Члени робочої групи	
ЛУНГУ Сергій Федорович	- начальник відділу освіти та у справах дітей
ШАРКОВ Іван Іванович	- директор КП «Бородінський ЦПМСД»
ПАПУРОВА Парасковія Федорівна	- начальник центру надання адміністративних послуг
ЛОМАНОВА Ганна Іванівна	- начальник відділу фінансів, бухгалтерського обліку та звітності
КАЛІМАН Римма Антонівна	- начальник фінансово-господарського відділу

ШОКОТ Ліна Михайлівна	- начальник відділу соціального захисту, військового обліку та соціальних послуг
Касап Георгій Іванович	- голова постійної комісії з питань бюджету, фінансів та соціально- економічного розвитку
Сланіна Оксана Федорівна	- голова постійної комісії із регламенту, забезпечення законності та правопорядку, з питань депутатської діяльності та етики, реалізації державної регуляторної політики
Балан Михайло Васильович	- голова постійної комісії з питань регулювання земельних відносин, сільського господарства та охорони навколишнього середовища
Окішор Анатолій Васильович	- голова постійної комісії з питань комунальної власності, житлово – комунального господарства, будівництва, транспорту, торгівельного обслуговування та благоустрою
Сорокіна Лілія Михайлівна	- голова постійної комісії з питань освіти, культури, молоді, фізичної культури, спорту, туризму, охорони здоров'я та соціального захисту населення, начальник відділу культури
МУНТЯН Федір Петрович	- староста Надрічненського старостинського округу
БАКАРОГЛО Юрій Миколайович	- староста Новотарутинського старостинського округу
ПАВЛЮК Микола Яковлевич	- староста Петрівського Другого старостинського округу
ІВАНОВА Марія Афанасіївна	- староста Євгенівського старостинського округу
РАТКОВА Світлана Павлівна	- староста Богданівського старостинського округу
МУСТЯЦА Іларіон Васильович	- староста Ганнівського старостинського округу
ГЛИГАЛО Юрій Григорович	- староста Лісненського старостинського округу
ЛУНГУ Людмила Вікторівна	- староста Миколаївського старостинського округу
КОЖОКАР Любов Миколаївна	- староста Ламбрівського старостинського округу

ГРАМАТИК Петро Іванович	- староста Веселодолинського старостинського округу
ГЕРБАЛІ Іордан Георгійович	- староста Перемогівського старостинського округу
АНГЕЛОВ Дем'ян Петрович	- староста Вознесенського Другого старостинського округу
БЕЖЕНАР Олександр Яковлевич	- староста Височанського старостинського округу
МЕЛЬНИК Інна Іванівна	- секретар Бородінської селищної ради
ГАЛИНСЬКА Валентина Василівна	- керуючий справами виконавчого комітету Бородінської селищної ради

На першій стадії робіт зі стратегічного планування було здійснено аналіз існуючої ситуації в економіці територіальної громади.

Членами робочої групи підготовлено соціально-економічний аналіз Бородінської селищної територіальної громади, який містить демографічну інформацію про населення, економічну базу, комунальну та технічну інфраструктуру, тощо. Інформація до цього документу була надана відділами виконавчого органу селищної ради, та іншими установами.

Протягом 2022 року відбувались засідання Робочої групи зі стратегічного планування, під час якого були проведені:

- презентація та обговорення результатів стратегічного аналізу громади;
- формулювання та обговорення прогнозів та сценаріїв розвитку громади;
- формулювання стратегічного бачення;
- проведення SWOT- аналізу – ідентифікація факторів SWOT;
- визначення стратегічних, операційних цілей та завдань стратегії;
- підготовка технічних завдань на проекти розвитку, які відповідають завданням Стратегії.

На основі напрацювань засідання Робочої групи був розроблений проект SWOT-матриці – проведений аналіз взаємозв'язків факторів SWOT через матрицю

SWOT/TOWS та підготовлені базові аналітичні висновки щодо порівняльних переваг, викликів та ризиків розвитку Бородінської громади. Відбувалася підготовка технічних завдань на проекти розвитку, які відповідають завданням Стратегії.

2. ЗАГАЛЬНИЙ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ

Географічне положення та природно-ресурсний потенціал. Бородінська селищна територіальна громада входить до Болградського району Одеської області, яка була утворена в 2020 році, шляхом об'єднання 1 селищної та 13 сільських рад східної частини колишнього Тарутинського району. Територія Громади – 933,3 км². Населення станом на 01.01.2021 року становило 15727 осіб. Кількість закладів, що надають первинну медичну допомогу – 2. До складу Громади входить 34 населених пункти:

Таблиця 2. Населені пункти громади

№ п/п	Назва населеного пункту	До складу якої ради входив населений пункт до адміністративної територіальної реформи 2020 року	Статус населеного пункту після адміністративно-територіальної реформи 2020 року	Чисельність населення старостинського округу станом на 01.01.2021 року	Відстань до адмін. центру Громад і від центру округу
1.	смт Бородіно	Бородінська селищна рада	Адміністративний центр Громади	1678	
2.	с. Височанське	Височанська сільська рада	у складі Громади – Височанського старостинського округу	800	30 км
	с. Ганнівка	Височанська сільська рада	у складі Громади – центр Височанського старостинського округу	275	
3.	с. Весела Долина	Веселодолинська сільська рада	у складі Громади – центр Веселодолинського старостинського округу	958	23 км
4.	с. Вознесенка Друга	Вознесенська Друга сільська рада	у складі Громади – центр Вознесенського Другого старостинського округу	427	16 км
	с. Благодатне	Вознесенська Друга сільська рада	у складі Громади – Вознесенського Другого старостинського округу	65	
	с. Кролівка	Вознесенська Друга сільська рада	у складі Громади – Вознесенського Другого старостинського округу	54	
	с. Скриванівка	Вознесенська Друга сільська рада	у складі Громади – Вознесенського Другого старостинського округу	11	

	с. Червоне	Вознесенська Друга сільська рада	у складі Громади – Вознесенського Другого старостинського округу	418	
5.	с. Ганнівка	Ганнівська сільська рада	у складі Громади – Ганнівського старостинського округу	881	17 км
	с. Новоселівка	Ганнівська сільська рада	у складі Громади – Ганнівського старостинського округу	123	
6.	с. Євгенівка	Євгенівська сільська рада	у складі Громади – Євгенівського старостинського округу	561	12 км
	с. Володимирівка	Євгенівська сільська рада	у складі Громади - Євгенівського старостинського округу	320	
	с. Рівне	Євгенівська сільська рада	у складі Громади – Євгенівського старостинського округу	338	
7.	с. Ламбрівка	Ламбрівська сільська рада	у складі Громади – Ламбрівського старостинського округу	605	11 км
8.	с. Лісне	Лісненська сільська рада	у складі Громади – Лісненського старостинського округу	1212	29 км
9.	с. Миколаївка	Миколаївська сільська рада	у складі Громади – Миколаївського старостинського округу	1640	26 км
10.	с. Надрічне	Надріченська сільська рада	у складі Громади – Надріченського старостинського округу	1447	15 км
	с. Іванчанка	Надріченська сільська рада	у складі Громади – Надріченського старостинського округу	604	
11.	с. Нове Тарутине	Новотарутинськ а сільська рада	у складі Громади – Новотарутинського старостинського округу	596	23 км
	с. Булатівка	Новотарутинськ а сільська рада	у складі Громади – Новотарутинського старостинського округу	16	
	с. Новоукраїнка	Новотарутинськ а сільська рада	у складі Громади – Новотарутинського старостинського округу	188	
	с. Олексіївка	Новотарутинськ а сільська рада	у складі Громади – Новотарутинського старостинського округу	41	
	с. Плачинда	Новотарутинськ а сільська рада	у складі Громади – Новотарутинського старостинського округу	34	
.	с. Підгірне	Новотарутинськ а сільська рада	у складі Громади – Новотарутинського старостинського округу	138	
12.	с. Перемога	Перемогівська сільська рада	у складі Громади – Перемогівського старостинського округу	528	27 км

	с. Єлизаветівка	Перемогівська сільська рада	у складі Громади – Перемогівського старостинського округу	246	
	с. Роза	Перемогівська сільська рада	У складі громади – Перемогівського старостинського округу	17	
13.	с. Петрівка	Петрівська Друга сільська рада	У складі Громади – Петрівського Другого старостинського округу	904	27 км
	с. Матильдівка	Петрівська Друга сільська рада	У складі Громади – Петрівського Другого старостинського округу	286	
	с. Новосілка	Петрівська Друга сільська рада	У складі Громади – Петрівського Другого старостинського округу	200	
14.	с. Богданівка	Юріївська сільська рада	У складі Громади – Богданівського старостинського округу	429	10 км
	с. Юр'ївка	Юріївська сільська рада	У складі Громади – Богданівського старостинського округу	405	
	с. Єлизаветівка	Юріївська сільська рада	у складі Громади – Богданівського старостинського округу	303	

Всього у складі Громади, станом на дату затвердження Стратегії, сформовано та затверджено 13 старостинських округів. Бородінська селищна територіальна громада входить до Болградського району Одеської області. Головною особливістю географічного положення громади є прикордонне положення та наявність пункту-пропуску (Лісне) та пішохідного пункту-пропуску (с. Височанське) на кордоні з Республікою Молдова. Безпосередньо громада межує з Тарутинською, Павлівською, Теплицькою ТГ Болградського району та Петропавлівською, Саратською ТГ Білгород-Дністровського району. На території громади протікають річки: Арса, Кантемір, Сака, Чага. Селище розташоване і віддалене від обласного центру – м. Одеса на 200 км та 12 км – від найближчої залізничної станції – смт Березине.

Бородіно вперше згадується в історичних джерелах 1814 року.

2.1. Земельні, природні ресурси, клімат.

Основу природно-ресурсного потенціалу (ПРП) громади складають земельні та біосферні ресурси. В ґрунтовому покриві переважають чорноземи звичайні, а в місцях найбільш інтенсивного антропогенного навантаження (насамперед, в долинах малих річок, які безконтрольного випасання тварин, а самі річки пересихають) ліси та солонці і солончаки. Ґрунтово-кліматичні умови територіальної громади сприяють вирощуванню зернових та технічних культур, овочівництву, садівництву. Найбільш цінним природним надбанням Громади є питна вода. Вона в повній мірі задовольняє потреби як для споживання так і для виробничих та технічних потреб.

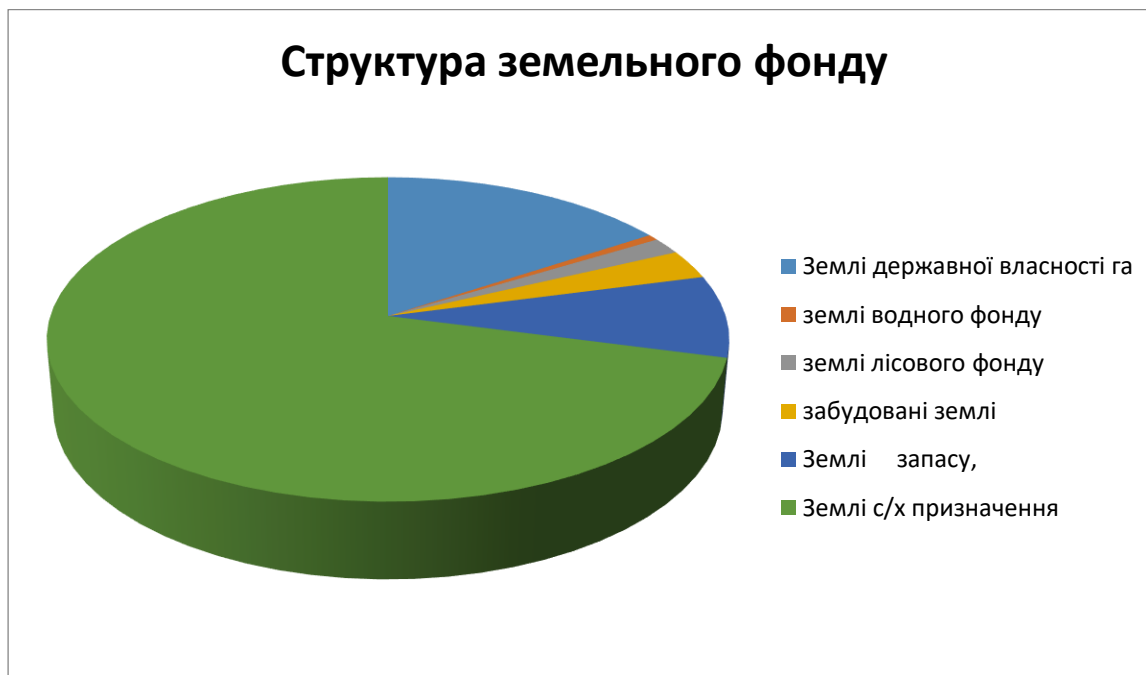
Найбільшими орендарями земельних часток, паїв Громади є сільськогосподарські формування, зокрема: ПраТ «Дружба», СФГ «Світлана», ТОВ «Прогрес», ППСП «Дойжа», ПраТ «Перемога», ТОВ «Лоза ВА», ТОВ Т.З.К, ВАТ «Ім. Калініна», ФГ «Діамант», ТОВ «Лоза ВА», ТВО «Сонячне-Агро», ДП ДГ «Комунар», ПП «Роман», ТОВ «Зоря», ТОВ «Іскра ТМ», Білгород-Дністровський КЕЧ.

Найбільш унікальні біоценози приурочені до другої в Європі цілинної ділянки степового ландшафту – регіонального заказнику «Тарутинський степ» та ботанічного заказнику державного значення «Староманзирського» (площа збільшиться за рахунок Дібров поблизу селища Бородіно). Клімат Громади помірно-континентальний, з м'якою зимою та теплим літом. Середня температура січня - 4° С – - 6° С; липня + 18,6° С – + 20,5° С. Період температури понад + 10° С становить 155–180 днів, вегетаційний період – близько 200 днів. Річна кількість опадів 440–590 мм. Максимум опадів припадає на травень-липень (130-170 мм). Найменш вологими є зимові місяці. В грудні-лютому випадає від 65 до 80 мм опадів. Із кожним роком кількість опадів значно скорочується, температура повітря підвищується, як наслідок це може призвести до певних проблем у сільському, житлово-комунальному господарстві, побуті. В межах громади протікають малі річки Арса, Кантемір, Чілігідер, Когильник, Серата, Формошика, Сака та Чага. Клімат регіону посушливий, має високу ймовірність настання тривалих бездощових періодів (протягом 10 днів і більше опади не випадають взагалі чи їх кількість в окремі дні не досягає 1мм): понад 40 днів - 60-80 % і більше: понад 50 днів - 30-40 % і більше. Серед несприятливих кліматичних явищ характерні суховії (гарячі вітри) та пилові бурі (повторюваність - 3-8 днів на рік), град (в середньому 2 дні на рік), посухи на морському узбережжі та тумани (20-30 днів на рік і більше).

Роль природних ресурсів, як чиннику розвитку, значно зменшується недотриманням діючого природоохоронного законодавства, яке визначає особливості користування земельними, водними та лісовими ресурсами.

Головний фактор розвитку території – це людський потенціал – наявність кваліфікованих спеціалістів, професійна компетентність та досвід працівників. Не менш важливими факторами є: земельний, екологічний та розмір території громади, її прикордонне географічне положення. Усі фактори розглядаються комплексно та інтегровані.

Структура земельного фонду

Землі водного фонду громади складають 271,05 га. Важливими критеріями Стратегічного розвитку – створення комфортних умов, безпеку, ринок праці, культурне середовище, умови ведення бізнесу.

Старостинський округ	Всього гектарів, га	приватна власність					державна та комунальна власність						інше, га
		земельні частки паї га	осг га	землі запасу, га		землі консервації, га	невитрачені, га	під дорогами та лісосмугами, га	пострілля, га	під забудовами за межами насел. пункту, га	під забудовами в межах насел. пункту, га		
1	2	3	4	6	8	9	10	11	13	14	16	17	18
Бородіно	2768,0711	2124,527	449,5357	31,9008				11,85		142,30	7,9573		
Богданівський	3247,2998	2270,546	513,00	42,1529			267,24	41,95		105,00	6,4283	0,9828	
Веселодолинський	13919,6		1711,578	2926,50	1467,00			24,4	55,00	689,83	92,00		6953,3
Височанський	2464,3892	1791,00	369,5	60,6767			243,213						
Вознесенський Другий	4337,3623	2489,867	619,0372	227,2237			701,50	87,3	12,88	195,7459	2,2647	1,54379	
Ганнівський	2499,9240	2095,9245	83,7748	186,5284			20,00	13,676		100,02			
Євгенівський	3959,4986	2918,4500	437,82	164,5134	167,8400		113,159	34,7	17,80	94,03	6,3441	4,8421	
Ламбрівський	1781,9225	1272,1139	152,9978	227,203			43,00	76,979					9,6289
Лісенський	1670,2751	1129,61	96,62	267,5251			3,50	91,15					81,87
# Миколаївський	4186,1006	3486,409	236,76	319,35			15,4949	31,199		89,84	5,5725	1,4749	
# Надріченський	3353,0828	2710,942	186,4	133,4973	5,1376		101,127	79,66		123,27	10,6225	2,4265	
# Новотаругинський	4188,0616	2327,096	610,0625	581,4402			459,283	98,036	16,3	93,4584	0,7806	1,605	
# Перемогівський	3304,8354	2712,529	145,67				214,308	46,42	55,00	124,46	6,1644	0,2835	
# Петрівський Другий	3677,1753	2735,079	621,149	165,2033				78,97		63,07	13,5472	0,1566	
Всього по раді:	55357,598	30064,09	6233,905	5333,7148	1639,98	2181,82	716,29	156,98	1821,024	151,6816	13,31519	7044,8	

Табл. 2. Інформація про використання земель на території Бородінської селищної ради станом на 15.10.2021 року.

2.2. Населення та зайнятість населення

Демографічні процеси за останні 80 років можемо розділити на 2 етапи. На першому етапі, який завершився в 1994 році, спостерігалось збільшення чисельності населення, а на другому – постійне зменшення людності. Слід визначити, що

депопуляція населення в Дунай-Дністровському межиріччі почалося на 3 роки пізніше, ніж в середньому по області. Громаді, так, як і в області та Україні в цілому встановилась і продовжується тенденція спрямована на скорочення загальної кількості населення. Трудові ресурси Громади формують особи у віці 15-64 роки, таких нараховується, станом на 01.01.2022 року, 7490 осіб. Враховуючи тенденції щодо скорочення населення Громади, відповідно, і зменшується кількість осіб працездатного віку та кількості штатних працівників.

Упродовж останніх 3-5 років ситуація на ринку праці є стабільною. Суб'єктами підприємницької діяльності створювались нові робочі місця, жителі Громади займались підприємницькою діяльністю, в тому числі особистими підсобними господарствами. Разом із тим шукачів роботи не завжди задовольняють вільні вакансії, як правило робітничих спеціальностей, тому відбувається певна міграція населення.

Основні демографічні показники

	Січень–травень 2021	(осіб) Довідково: січень–травень 2020
Чисельність наявного населення (за оцінкою) на 1 червня	41408239	41785758
Середня чисельність наявного населення у січні–травні	41498297	41844087
Чисельність постійного населення (за оцінкою) на 1 червня	41238602	41616121
Середня чисельність постійного населення у січні–травні	41328660	41674450
Загальний приріст, скорочення (–) населення	–180115	–116658
Природний приріст, скорочення (–) населення	–190338	–123999
Кількість живонароджених	109626	115968
Кількість померлих	299964	239967
з них дітей у віці до 1 року	791	815
Міграційний приріст, скорочення (–) населення	10223	7341
Кількість прибулих	158414	131668
Кількість вибулих	148191	124327

Рис. 2. Основні демографічні показники в Україні.

Бородінська громада поліетнічна за етнічним складом населення. Тут є населенні пункти, де компактно розселенні українці, болгары, гагаузи, росіяни и молдовани. Кожному етносу властиві специфічні способи освоєння умов свого існування, направлені на збереження та відтворення умов його життєдіяльності, які складають етнічну культуру. Вона, на відміну від національної культури, творцем якої є інтелігенція, створюється стихійно за участю всієї спільноти. Культура багато в чому визначає особливості життєдіяльності представників спільноти. Цю особливість необхідно враховувати при розробці програм соціально-економічного розвитку громади. У загальній чисельності населення Громади, частка чоловіків становить 45 %, жінок – 55 %. У віковому зрізі розподіл постійного населення громади має наступний вигляд:

- населення від 0 до 14 років – 12,3 %;
- населення від 15 до 64 років (особи працездатного віку) – 65 %;
- населення від 65 років і старше – 22,7 %.

Питома вага пенсіонерів по Громаді становить 33,4 %.

Зміна динаміки кількості осіб Громади обумовлене рядом об'єктивних причин, таких як:

- природне скорочення населення, яке становить в середньому – від 231 до 309 чол. на рік;

- міграційний рух населення який становить в середньому – від 210 до 250 чол. на рік.

Враховуючи аналіз демографічної ситуації, яка склалась у Громаді, беручи до уваги опитування громадян, що проводилось при підготовці цієї Стратегії можна зробити такі висновки, що скорочення кількості населення громади обумовлене рядом чинників:

- механічним відтоком. Відсутність робочих місць, достойної оплати праці, закладів дошкільної освіти, шкіл, спортивної інфраструктури, доріг, тощо змушує людей, особливо молодь, виїздити до великих міст, за кордон.

Упродовж останніх 3-5 років ситуація на ринку праці є стабільною. Суб'єктами підприємницької діяльності створювались нові робочі місця, відкривались нові виробництва, жителі громади займались підприємницькою діяльністю, в тому числі особистими підсобними господарствами. Разом із тим шукачів роботи не завжди задовольняють вільні вакансії, як правило робітничих спеціальностей, тому відбувається певна міграція населення.

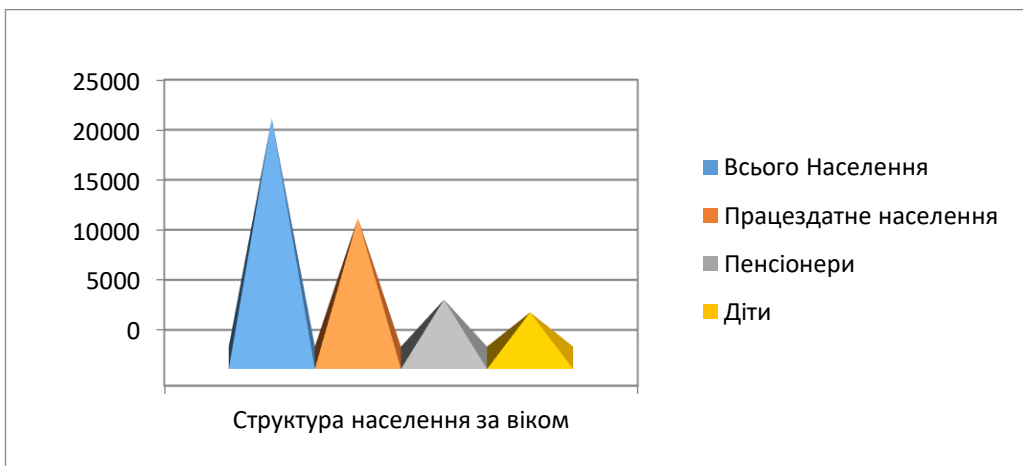

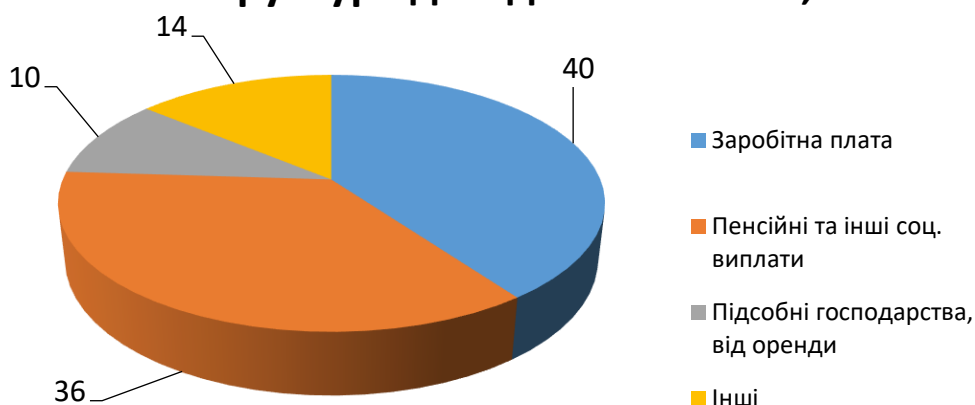
Рис. 3. Структура населення за віком 2020 рік.

Аналізуючи населення громади бачимо, що порівняно із загальною кількістю населення працездатне населення складає – 57 %, кількість дітей порівняно із працездатним населенням складає 33 %, що свідчить про дуже низький рівень відтворення населення. Кількість мешканців пенсійного віку складає 24 % від загальної кількості населення. Як видно з діаграми, надалі буде прослідковуватись зменшення чисельності населення, у зв'язку із низьким рівнем народжуваності.

2.3. Доходи населення і заробітна плата

Доходи населення це сукупність грошових коштів та натуральних надходжень спрямованих на підтримку фізичного, морального, економічного, психологічного та інтелектуального стану людини і на задоволення їх потреб. Основним джерелом формування доходів населення є оплати праці, виплати соціальних фондів, підприємницькі доходи, доходи від особистих підсобних господарств, та інші джерела. Розрахунково структура доходів населення ОТГ має наступний вигляд:

Структура доходів населення, %

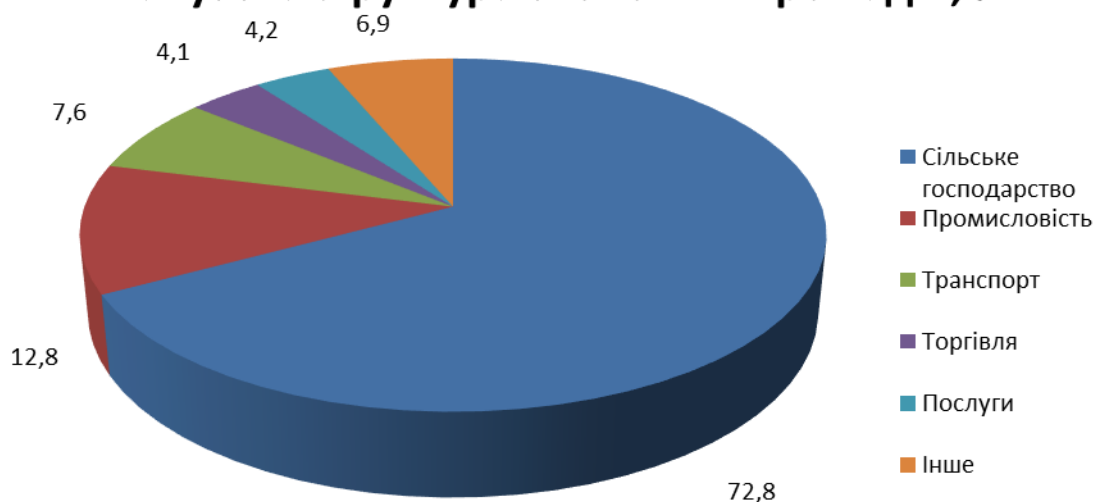
Як видно із діаграми основним джерелом доходів громадян є заробітна плата. Упродовж 2015-2020 років вона мала тенденції зростання, але поряд із цим не виходила на середньо обласний рівень.

2.4. Розвиток малого та середнього бізнесу

У Громаді склалась стабільна ситуація щодо підприємницького середовища. Якщо відбуваються коливання в ту чи іншу сторону, то вони є незначними і здебільшого спричинені об'єктивними факторами, які є характерними для держави, регіону, району.

Економіка Громади представлена різними галузями, в цілому її структура має такий вигляд:

Галузева структура економіки Громади, %

2.5. Екологія, навколишнє природне середовище

Сучасний стан навколишнього природного середовища Бородінської селищної територіальної Громади характеризується як відносно стабільний. На її території відсутні великі промислові підприємства – основні забруднювачі навколишнього природного середовища.

Найбільшими забруднювачами природного середовища є сільськогосподарські підприємства. Впровадження нових технологій обробітку землі, захисту сільськогосподарських рослин, поява нових технологій зберігання та переробки сільськогосподарської продукції створює передумови значного збільшення кількості джерел забруднення атмосферного повітря, ґрунтового покриву, рослинності, водоймищ, погіршення санітарно-гігієнічних умов навколишнього середовища.

Велике забруднення атмосфери відбувається через викиди шкідливих речовин від стаціонарних та пересувних джерел забруднення, через спалювання різного виду палива, рослинності. Великої шкоди довкіллю завдають відходи – речовини, матеріали, предмети, що утворилися в процесі виробництва чи споживання, а також товари, що втратили свої споживчі властивості та не мають подальшого використання і від яких власник повинен позбутися шляхом утилізації чи видалення. У сучасних умовах, у громаді є тенденція щодо скорочення таких відходів.

Таблиця 3. Узагальнена інформація про стан оснащення вузлами комерційного обліку питної води по Бородинській ОТГ

№ з/п	Найменування оператора зовнішніх інженерних мереж та його місцезнаходження (вказувати повну юридичну адресу)	Найменування населеного пункту	Код ЄДРПОУ (комунальної установи яка обслуговує населений пункт)	Кількість будівель приєднаних до зовнішніх інженерних мереж				Кількість вводів зовнішніх інженерних мереж				Кількість вузлів комерційного обліку за якими ведуться розрахунки***		Кількість вузлів обліку, які відповідають технічним регламентам		Кількість вузлів комерційного обліку, які підлягають заміні	Кількість вузлів комерційного обліку, які замінено	
				Житлові		Нежитлові		у житлових будинках		у нежитлових будівлях		у житлових будинках	у нежитлових будівлях	у житлових будинках	у нежитлових будівлях			
				всього	оснащено вузлами комерційного обліку*	всього	оснащено вузлами комерційного обліку**	всього	оснащено вузлами комерційного обліку	всього	оснащено вузлами комерційного обліку							
А	Б	В	Г	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
ВСЬОГО по Болградському району:																		
<i>у тому числі за операторами зовнішніх інженерних мереж:</i>																		
Бородинська селищна рада																		
	КП "Весела Долина", 65544, Одеська обл, Болградський район, с. Весела Долина, вул. Світла, 47	с. Весела Долина	33578990	184	156		28					156		156		1		
		с. Перемога		149	34		115						34		34		2	
Всього по підприємству:				333	190	0	143	0	0	0	0	190	0	190	0	3	0	
	КП "Благоустрій Бородинської громади", 68540, Одеська обл, Болградський район, смт. Бородіно, вул. Миру, 140	смт. Бородіно	21039453	339	132		207					132		132		1	0	
		с. Євгенівка		293	222		71						222		222		5	1
Всього по підприємству:				632	354	0	278	0	0	0	0	354	0	354	0	6	1	
	КП "Господар" (з 07.06.2021 у стані припинення в результаті реорганізації)	с. Вознесенівка	41857519	100	96		4					96		96		1	0	
		с. Червоное		95	92		3						92		92		1	0
Всього по підприємству:				188	188	0	7	0	0	0	0	188	0	188	0	2	0	
	КП "Височанське-2", 65511, Одеська обл, Болградський район, с. Височанське, вул. Молодіжна, 32	с. Височанське	40993228	225	212		13					212		212		2	0	
		с. Ганнівка		48	45		3						45		45		1	0
Всього по підприємству:				273	258	0	16	0	0	0	0	258	0	258	0	3	0	
	КП "Лісне", 68530, Одеська обл, Болградський район, с. Лісне, вул. Зубко П.Н.,59	с. Лісне	43222115	250	188		62					188		188		1	0	

2.6. Транспорт та дорожнє господарство

На автомобільному транспорті в Бородіно з Одеси можна доїхати двома автомобільними трасами: через Маяки - Сарата — Арциз — Тарутине - Бородіно (відстань становить приблизно 203 км) або через Кароліно-Бугаз, Затоку, Шабо, Білгород-Дністровський, а потім на Сарату — Арциз — Тарутине - Бородіно (відстань становить приблизно 213 км).

Адміністративний центр знаходиться в смт Бородіно, який віддалений від районного центру м. Болград на 158 км; обласного центру м. Одеса на 203 км; відстань до столиці України м. Київ – 675, 9 км; до столиці Молдови м. Кишинев – 120,3 км, до столиці Румунія – м. Бухарест– 427,1 км. до столиці Турції – м.Стамбул– 1000,1 км.

Таблиця 3. Відстань до адміністративного центру територіальної громади, кілометрів:

Назва населеного пункту	Бородіно, км
с. Височанське	1 ч. 12 хв; (30 км) Маршрут: С162306
с. Весела Долина	32 хв (23 км) Маршрут: С162302
с. Вознесенка Друга	27 хв (16 км) Маршрут: С162307
с. Ганнівка	29 хв (17 км) Маршрут: С162306
с. Євгенівка	19 хв (12 км) Маршрут:Т-16-44
с. Ламбрівка	21 хв (11 км) Маршрут: С162310
с. Лісне	45 хв (29 км) Маршрут: Т-16-44
с. Миколаївка	42 хв (26 км) Маршрут: Т-16-44
с. Надрічне	35 хв (15 км) Маршрут: С162305
с. Нове Тарутине	39 хв (23 км) Маршрут: С162308
с. Перемога	39 хв (27 км) Маршрут: С162302
с. Петрівка	43 хв (27 хв) Маршрут: С162308
с. Богданівка	18 хв (10 км) Маршрут: Т-16-44

Громада має регулярне автобусне сполучення із м. Одеса ,відстань до яких становить відповідно 200 км. Щоденно здійснюється 3 рейси, які проходять біля смт Бородіно-Одесу і в зворотному напрямку.

Автобусним сполучення із адміністративним центром охоплено 38% населених пунктів Громади.

Територію громади покриває лінійний та мобільний телефонний зв'язок.

Також на початку 2021 року проводиться ремонт дороги державного значення Т-16-44, який проходить біля смт Бородіно.

3. Соціальна інфраструктура.

3.1. Освіта

Державну політику в галузі освіти громади забезпечують 17 загальноосвітніх шкіл, в яких навчається загалом 1749 учнів і працює 266 учителів, та 18 дошкільних закладів, зміцнення матеріально-технічної бази закладів освіти. Ремонт здійснювався у рамках участі Громади у державному проекті «Велике будівництво». На базі цього проекту почали будівництво Бородінського навчального виховного комплексу «Загальноосвітня школа I-III ст. – дошкільний навчальний заклад» в смт Бородіно – 21 млн.грн, в с. Петрівка Друга – школу – капітальний ремонт, та в с. Надрічне школу за рахунок 90 % державний бюджет, а 10 % місцевий бюджет. У сільських загальноосвітніх школах Громади щороку здійснюється поточний зовнішній та внутрішній ремонт.

3.2. Фізична культура та спорт

Упродовж 2020-2021 років в Громаді здійснюються заходи спрямовані на розбудову та зміцнення наявної комунальної інфраструктури фізичної культури та спорту у смт Бородіно та сільських населених пунктах. У 2020 році в парках населених пунктів встановлені спортивні майданчик та тренажери для заняття силовими видами спорту,

що дає можливість одночасно займатись 7 учасникам тренувань. Навчально-тренувальні заняття проходять на базі семи закладів загальної середньої освіти: смт Бородіно, с. Миколаївка, с. Лісне, с. Весела Долина, с. Височанське, с. Петрівка Друга, с. Перемога. Також відкриття 2021 року на базі Миколаївської НВК «юнацької спортивної школи», в якій будуть проводитись заняття по футболу, боротьба, теніс, фут зал.

3.3. Мережа закладів охорони здоров'я

Мережа лікувально-профілактичних закладів у Громаді складається з комунального підприємства «Бородінській Центр первинної медико-санітарної допомоги», який знаходиться за адресою: смт Бородіно, вул. Будишевська, буд. 51. Це підприємство обслуговує 4500 жителів територіальної громади.

Комунальне підприємство «Бородінський Центр первинної медико-санітарної допомоги» (далі – Підприємство) утворене рішенням № 32 –VIII від 15 грудня 2020 року і воно є правонаступником ліквідованого комунального некомерційного підприємства «Бородінський центр первинної-медико санітарної допомоги» селищної ради. За статутом – Підприємство надає первинну медичну допомогу та здійснює управління медичним обслуговуванням населення, вживає заходи з профілактики захворювань населення та підтримання громадського здоров'я.

У складі підприємства функціонують 1 амбулаторія та 21 фельдшерсько-акушерські пункти:

Таблиця 4. Структурні підрозділи ЦПМСД, ФАП

Назва структурного підрозділу ЦПМСД	Фельдшерсько-акушерські пункти сільських населених пунктів
1. Амбулаторія загальної практики - сімейної медицини смт Бородіно	с. Петрівка, с. Надрічне, с. Єлизаветівка, с. Лісне, с. Євгенівка, с. Рівне, с. Височанське, с. Весела Долина, с. Ганнівка, с. Миколаївка, с. Вознесенка Друга, с. Червоне, с. Ганнівка, с. Перемога, с. Нове Тарутине, с. Новоукраїнка, с. Юрївка, с. Богданівка, с. Єлизаветівка, с. Ламбрівка, с. Іванчанка.

Підприємство належним чином укомплектовано кадрами. Всього у ЦПМСД (включаючи ФАП) працює 55 осіб, в тому числі 3 лікаря, 23 особи середнього медичного персоналу та 29 чол. обслуговуючого персоналу.

3.4. Заклади культури

Мережа закладів культури Громади налічує 35 установ. Із них: клубних закладів – 19, бібліотечних закладів - 16, Таку картину маємо у зв'язку із завершенням процесу децентралізації та за наслідками адміністративно-територіальної реформи. Наприкінці 2020 року всі заклади культури, що перебували у комунальній власності сільських територіальних громад, відповідними рішеннями Бородінської селищної ради прийнято до комунальної власності Бородінської селищної територіальної громади. За останні 2 роки спостерігається позитивна тенденція до покращення матеріально-технічного забезпечення клубних та бібліотечних закладів: придбано оргтехніку, звукову апаратуру, в 1 клубному закладі проведено капітальний ремонт. Проте 95 % приміщень закладів культури потребують капітального ремонту, в тому числі і системи опалення. Всі вони збудовані у середині минулого століття і всі роботи, які в них проводилися, зводилися до косметичного ремонту.

3.5. Туризм

Компактне розселення етнонаціональних груп в крупних населених пунктах, зайнятість абсолютної більшості населення в сфері сільськогосподарського виробництва, переважно моноетнічні шлюби сприяли збереженню населенням традиційної матеріальної та духовної культури спільнот. Поряд з цим в регіоні є достатньо широкі перехідні етнічні зони. Однак зараз такий чинник розвитку туристичного господарства як етнічна строкатість регіону з усіма різноманітним елементам культури його мешканців практично не використовується.

Село Нова Фрумушика фактично є музеєм під відкритим небом. Тут споруджені вісім будиночків, в яких можна ознайомитись з побутом та традиціями різних етнічних соціальних груп регіону. На вулиці з алеєю у півтори тисячі троянд поряд з молдавською садибою розташована німецька хата, далі – будинки українців, росіян, болгар, гагаузів, євреїв. На окрему увагу заслуговує «пам'ятка епохи» - хата працівники сільського господарства середини ХХ століття. Кожна хата зведена з

природних, традиційних для того часу будматеріалів, у подвір'ях зібрано старовинний реманент для домашнього господарства та сільгоспробіт. Кімнати в хатах обладнані раритетними побутовими речами, скринями, шафами, ліжками, з вишитими покривалами. На стінах – неповторні килими, на підлозі – пілочки ручної та верстатної роботи. Відзначимо, що весь внутрішній дизайн є автентичним і був зібраний у мешканців навколишніх сіл. Крім того, в кожній хаті через окремі двері обладнано сучасні санвузли з каналізацією, гарячою водою, джакузі. Це вже не випадок, коли туристи побажають пожити певний час в екзотичній обстановці, але з усіма зручностями.

Проект передбачає також і розвиток місцевих ремесл. А народні промисли у регіоні справдавна широко поширені – від вишиванок і кераміки до кованих і дерев'яних предметів побуту. Для туристів обладнана лавка народних ремесл, де можна придбати який – небудь виріб з логотипом села, також поруч з цією лавкою розташований готель та басейн де туристи можуть комфортно відпочити.

Однак цей реакційний об'єкт має значний недолік. На іншому боці балки розташований третій в Європі комплекс з відгодування овець тонкорунної породи (більше 8 тис. голів). При таких розмірах вівце комплексу практично неможливо уникнути смороду, який скоріш за все відобразиться на привабливості поселення. Також є в наявності такі тварини, як: коні, поні, віслюки, камерунські кози, карликові вівці, європейські лани, олені, павліни, цесарки, лебеді, качки.

4. ГОЛОВНІ ЧИННИКИ СТРАТЕГІЧНОГО ВИБОРУ

4.1. Сценарії розвитку Бородінської громади

Основними сценаріями розвитку громади є: базовий (або інерційний) та модернізаційний.

Базовий, або інерційний, сценарій розвитку громади формується за комплексом припущень, що триває у часі (горизонті планування) баланс зовнішніх і внутрішніх факторів впливу на стан громади як соціально-економічної системи залишається незмінним, тобто послідовність станів системи змінюється за інерцією.

Базові припущення інерційного сценарію - національний рівень:

1. Ситуація на Сході країни залишається напруженою.
2. Рівень корупції в країні залишається значним, через що скорочується підтримка держави зі сторони ЄС та США.
3. ВВП зростає на рівні 1 %, значно менше ніж заплановані урядом 3-4 %.
4. Інфляційні стрибки приводять до коливання цін на пальне, харчі та послуги, знецінюються депозитні вклади в банках. Банківська система залишається нестабільною.
5. Інвестиційна політика, яку проводить уряд, не сприяє приходу нових інвесторів, Агенція Ukraine Invest функціонує лише номінально.
6. Газовий тиск зі сторони Росії приводить до періодичних кризових ситуацій в економіці і соціальній сфері, держава продовжує фінансувати субсидії замість впровадження енергоощадливих технологій і переводити опалювання на альтернативні види палива.

7. Економіка держави продовжує великою мірою перебувати в тіні. Частка малого та середнього бізнесу в наповненні державного бюджету незначна.
8. Реформи затягуються в часі, центральна влада боїться приймати непопулярні рішення через наближення виборів.

Базові припущення інерційного сценарію - місцевий рівень:

1. Поглиблюється демографічна криза, до 2030 року чисельність населення громади зменшиться на 20 %.
2. Через значне скорочення кількості молоді шкільного і дошкільного віку місцева влада змушена закрити ряд навчальних закладів.
3. Через значний рівень тонізації економіки місцевий бюджет залишається у значній мірі дотаційним.
4. Інвестори оминають Бородінську громаду стороною, не знайшовши інформацію про потенційно привабливі земельні ділянки, та інші комунальні об'єкти.
5. Рівень життя в сільських населених пунктах громади продовжує дуже відрізнятися від рівня життя в місті. Молодь мігрує до великих міст і вибирає життя поза межами своєї малої батьківщини.
6. Не зважаючи на потужний туристичний потенціал, більшість потенційних гостей продовжує проїжджати транзитом селище Бородіно. Відсутність туристичних дороговказів і погано розвинена туристична інфраструктура (заклади харчування, готелі, громадські вбиральні, туристична навігація, програмні туристичні додатки) не дозволяє залучати додаткові кошти на розвиток малого і середнього бізнесу.
7. Слаба інтегрованість сільських територій громади впливає на настрої мешканців, які не відчують переваг від створення громади.
8. Мережа закладів культури, освіти і медицини продовжує працювати не надто ефективно, наповненість бібліотек є лише номінальною і не відповідає фактичній відвідуваності.
9. Сміття сортується дуже незначною мірою. Понад 90 % сміття опиняється на сміттєзвалищі.

Результат інерційного сценарію:

1. Через відтік працездатного населення до великих міст і за кордон зменшується бюджет розвитку громади. Кошти на утримання учнів в навчальних закладах через низьку їхню наповнюваність по відношенню до проектної потужності значно перевищують вартість утримання учня в обласному центрі.
2. Реальний сектор економіки перебуває значною мірою в тіні, політика місцевої влади докладає недостатньо зусиль для використання інвестиційного потенціалу території громади. Населення живе за рахунок послуг, державних виплат, субсидій і торгівлі, переважно не сплачуючи податки до бюджету.
3. Продовжує падати якість життя в сільських територіях. Дорожнє покриття в населених пунктах руйнується, населення не має доступу до якісних медичних послуг та інших видів послуг.

4. Відсутні механізми комунікації на рівні «влада-бізнес-громадськість».
5. Культурні заклади через поганий їхній стан і нерозуміння потреби перетворення їх на сучасні центри громадської активності занепадають.

Модернізаційний сценарій розвитку будується на припущеннях, за яких формуються найсприятливіші, та водночас, реалістичні, зовнішні (національні та регіональні) та внутрішні (ті, які громада здатна сформувати самостійно) фактори впливу.

Базові припущення модернізаційного сценарію - національний рівень:

1. Через тиск країн ЄС і США конфлікт на Сході припиняється, стабілізується фінансування на оборону та підтримку армії.
2. Реформи впроваджуються згідно з планом - медична, освітня, децентралізаційна.
3. ВВП зростає на рівні 3,5-4 % щорічно.
4. Україна відновлює співпрацю з МВФ та ЄС в рамках макроекономічної допомоги.
5. Малий та середній бізнес внаслідок ефективної політики уряду виходить з «тіні», створюється велика кількість робочих місць.
6. В Україну заходять великі інвестори. З'являється попит на промислові зони в сільській місцевості.
7. Фінансування Державного Фонду Регіонального Розвитку зростає до 1,5 % ВВП. Реалізація розвиткових проектів сприяє відновленню стратегічно важливої інфраструктури.
8. Стратегічне планування на національному та регіональному рівнях йде в парі з розробкою реалістичних Планів реалізації стратегічних пріоритетів розвитку.
9. Інвестиційний потенціал регіону можна легко оцінити і використати завдяки промоційним матеріалам та інвестиційним картам.
10. Стабілізується курс української валюти,
11. Кредити споживчі та на розвиток бізнесу стають доступнішими.
12. Держава розпочинає масштабні проекти з утеплення об'єктів соціальної та житлової інфраструктури. Споживання газу в державі зменшується на 15 %.
13. Створюються нові робочі місця, інвестори в боротьбі за кваліфікованого працівника підвищують зарплати до рівня вище середнього по Україні.

Базові припущення модернізаційного сценарію - місцевий рівень:

1. Бородінська громада стає однією з найбільш активних у сфері розкриття інвестиційного потенціалу територій.
2. Місцева влада дотримується стратегічних пріоритетів розвитку, завдяки підтримці малого і середнього бізнесу власні наповнення до бюджету зростають на 30 %.
3. Місцева влада використовує інноваційні підходи до покращення безпекової ситуації в населених пунктах громади, монтуються мережі освітлення в сільській місцевості.

4. Мережа навчальних, медичних і культурних закладів на території громади адаптується до потреб осучаснення і використання сучасних технологій (точки доступу Wi-Fi, комфорт перебування...).

Що відбувається:

1. На території Бородінської громади створюються стратегічно важливі промислові підприємства.
2. Місцева влада, враховуючи потреби сталості розвитку, проводить активну інвестиційну і соціальну політику.
3. Мешканці сільських населених пунктів громади відчують себе інтегральною частиною громади, влада використовує кошти інфраструктурної субвенції та інші кошти розвитку для покращення стану дорожньої інфраструктури в громаді, ремонт стратегічно важливих комунальних об'єктів і розвиток людського потенціалу.
4. Бородінська громада входить в число популярних європейських і національних туристичних маршрутів завдяки туристичному комплексу «Фрумушика – Нова».

Перспективи покращення ситуації та стратегічне бачення.

Аналіз розвитку господарського комплексу Бородінської територіальної громади, дозволяє виділити наступні ключові проблеми, вирішення яких має сприяти покращенню соціально – економічного розвитку, оптимізації територіального розподілу праці та раціоналізації системи розселення в регіоні:

- вирішення проблеми зайнятості сільського населення може проходити шляхом розвитку працездатних галузей сільського господарства або за рахунок зменшення частки людей, які існують за рахунок доходу від діяльності в сфері сільського господарства (насамперед шляхом розвитку місцевої переробної бази);
- покращення структури посівних площ(зниження частки зернових і збільшення ролі кормових культур, багаторічних насаджень, зменшення частки культур, що виснажують ґрунт);
- відновлення тваринницького комплексу має спиратися на покращення кормової бази, функціонування та відновленні потужності м'ясопереробної галузі;
- розвиток соціальної інфраструктури в цілому та інфраструктури аграрного ринку зокрема;
- розвиток туристично-реакційної галузі регіону сприятиме вирішенню проблеми зайнятості населення, тощо.

Стратегічне бачення відображає результат, якого громада прагне досягти в результаті реалізації стратегічного плану економічного розвитку. Воно спирається на основні характеристики та стратегічні напрямки і стає головною ідеєю даної стратегії.

4.2. SWOT- аналіз

Одним із інструментів для оцінки поточної ситуації в загальному та можливих ресурсів у подальшому розвитку всіх сфер функціонування громади є SWOT-аналіз. Назва SWOT є похідною з англійської мови і означає:

- S – Strengths / сила (переваги, сильні сторони внутрішнього характеру)
- W – Weaknesses / Слабкість (проблеми, слабкості внутрішнього характеру)
- O – Opportunities / Можливість (шанси, можливості зовнішнього характеру)
- T – Threats / Загроза (загрози зовнішнього характеру).

Завдяки такому аналізу можна визначити не тільки стратегічні цілі, а й короткострокові операційні завдання разом із ресурсними та можливими загрозами, що можуть виникнути в ході їх реалізації. Досягнення цих цілей повинно, з одного боку, усунути слабкі сторони громади з одночасним посиленням її сильних сторін, а з іншого – сприяти використанню сприятливих можливостей, які можуть виникнути завдяки дії зовнішніх сил. Сильні та слабкі сторони вказують об'єктивний стан справ, що є на даний момент як позитивні тенденції, так і негативні. Можливості та загрози вказують на зовнішні фактори, що можуть сприяти розвитку або гальмувати його.

Важливо визначити не лише негативні (слабкі) сторони, хоч вони і є основними показниками потреб, які треба вирішувати, а й визначити сильні сторони, як ресурс та можливості для розвитку.

Сильні сторони (внутрішні переваги)	Слабкі сторони (внутрішні недоліки)
<ul style="list-style-type: none"> - прикордонне положення з наявністю пункту пропуску на кордоні з Республікою Молдова; - поліетнічний склад населення наявність моноетнічних українських, болгарських, російських та молдавських поселень); - великі земельні ресурси, які складають основу природно-ресурсного потенціалу громади; - близькість до залізничної станції Березине на лінії Березине - Арциз - Одеса та Березине – Арциз – Ізмаїл; - можливість диверсифікації агропромислового комплексу та розвитку крафтового виробництва і інших його напрямів з високою доданою вартістю; - збереження автентичної матеріальної і духовної культури представниками етнічних спільнот, які мешкають на території ТГ (українці, росіяни, болгары, молдовани, гагаузи та євреї) - потенціал для розвитку туристичної галузі (розвиток агро-еколого-реакційного кластеру «Фрумушика – Нова» з об'єктами які входять до 	<ul style="list-style-type: none"> - низький рівень кадрового забезпечення розвитку громади в порівнянні з громадами, сформованими навколо центрів колишніх адміністративно – територіальних районів; - слабе інформаційне навантаження сайту; - відсутність оновленої (сучасної) містобудівної та планувальної документації; - відсутність реальних програм соціально – економічного розвитку територіальної програми; - віддаленість від основних економічних центрів межиріччя Дунаю та Дністра; - несприятливі демографічні процеси в умовах децентралізації пришвидшать скорочення чисельності населеності та відповідно зменшиться перелік послуг які надаються в малих сільських поселеннях; - відсутність розвиненої туристичної інфраструктури; - відсутність якісної питної води; - відсутність переробки місцевої сільськогосподарської продукції;

<p>Книги рекордів Гіннеса: регіональний ландшафтний заказник «Тарутинський степ» (друга за площею степова ділянка в Європі, після Асканії – Нова); ботанічний заказник державного значення «Староманзирський».</p>	<ul style="list-style-type: none"> - нестійкі природно-кліматичні умови мають негативний вплив на сільськогосподарське виробництво; - низька якість шляхового покриття, обмеження транспортно – логістичного характеру, щодо співробітництва з сусідніми ТГ (поганий транспортний зв'язок); - погана якість доріг та тротуарів, особливо в сільській місцевості. - відсутність промислових підприємств особливо в галузі харчової та переробної промисловості. - відсутність централізованого водовідведення в сільській місцевості. Незадовільний стан мереж водопостачання. - незадовільний стан інженерних мереж. - недостатньо ефективного поводження зі сміттям, відсутність полігону для утилізації відходів. - неналежний рівень надання медичної допомоги на первинному і вторинному рівнях. - недостатня наповненість учнями освітніх закладів у сільській місцевості. - низький рівень залучення зовнішніх та внутрішніх інвестицій в економіку громади. - значна кількість будівель комунальної власності потребує проведення заходів із термомодернізації. - недостатня кількість місць (просторів) для проведення вільного часу для молоді, людей похилого віку і сімейного дозвілля. - занедбаність водойм та критичний стан дамб ставків.
<p>Можливості</p>	<p>Загрози</p>
<ul style="list-style-type: none"> - налагодження соціально-економічних та культурних зв'язків з сусідніми громадами Молдови, в т.ч. їх залучення до реалізації спільних операційних програм в рамках регіональних ініціатив Чорне море 2021-2025 рр, Дунайська стратегія тощо; - брендування громади як центру розвитку SMART технології; - розширення переліку сільськогосподарських культур та видів тварин, які вирощуються, задля 	<ul style="list-style-type: none"> - ліквідація ТГ внаслідок фінансової та інституційної неспроможності громади; - відсутність сучасної містобудівної та планувальної документації закриття доступ до фінансових ресурсів державного бюджету,ДФРР, обласного бюджету та проектів міжнародної фінансової допомоги (грантів); - ліквідація соціальної інфраструктури та закриття закладів освіти, медицини, культури, спорту в малих сільських населених пунктах;

<p>адаптації сільського господарства до змін клімату;</p> <ul style="list-style-type: none"> - розвиток крафтового виробництва та низових продуктів; - посилення потенціалу агропромислового комплексу шляхом розвитку інноваційної діяльності з кліматично-орієнтованого ведення сільського господарства; - розвиток етнографічного та сільського зеленого туризму через програми, орієнтовані на зовнішнього туриста; - створення кластерів виробників с/г продукції, надавачів освітніх послуг, тощо; - активізація реформ в державі, зростання зацікавленості до України з боку інвесторів. - продовження процесу спрощення умов ведення бізнесу (дерегуляція, податкові преференції). - зростання бюджетної підтримки для територіальних громад. - співпраця з міжнародними фондами та донорськими інституціями з метою розкриття потенціалу території громади, покращення умов для розвитку мікро-, малого і середнього бізнесу, просторового розвитку території, туризму. - реалізація масштабних державних проектів з ремонту і будівництва доріг, у тому числі GoHighway. 	<ul style="list-style-type: none"> - подальше безконтрольне розорювання непридатних для цього земель призведе до невідворотного погіршення якості ґрунтового покриву та знищення природних біогеоценозів; - відсутність координації з сусідніми ТГ, районними обласними та загальнодержавними органами публічного управління. - повернення військового конфлікту на сході країни до активної фази; - нестабільність української валюти – гривні; - міграція людей працездатного віку і молоді до великих міст та за кордон; - підвищення рівня ризику інвестування в Україні (пониження в рейтингах ЕВА, відсутність гарантування безпеки, ризик вилучення ресурсів); - зростання вартості енергоресурсів; - зниження рівня ґрунтових вод.
---	--

Таблиця 5. Сильні та слабкі сторони розвитку Бородінської громади

Наведений SWOT-аналіз свідчить, що слабкі сторони розвитку громади переважають сильні, але ця обставина перекривається переважанням можливостей над загрозами.

4.3. Порівняльні переваги, виклики і ризики Бородінської громади (ідентифікація пріоритетів розвитку)

Порівняльні переваги

(визначені в результаті аналізу сильних сторін і можливостей)

Зростання зацікавленості до територій Бородінської громади з боку зовнішніх та внутрішніх інвесторів, а також рівня бюджетної підтримки для об'єднаних громад покращуватиме **ефективність використання локальних «грінфілдів» і «браунфілдів» і земельного фонду** громади призначення.

Покращення умов функціонування мікро-, малого та середнього бізнесу в громаді **підвищуватиме активність діючих підприємців** особливо у галузі харчової

промисловості, розробці місцевих родовищ корисних копалин, послуг у **туристично-рекреаційній сфері**.

Співпраця з міжнародними організаціями і партнерськими інституціями із врахуванням значного туристичного та географічно привабливого потенціалу території позитивно впливатиме на розвиток туризму і рекреаційної сфери і дозволить **адаптувати можливості місцевих закладів середньої освіти під реальні потреби ринку**.

Покращення ефективності функціонування Державного фонду регіонального розвитку та інших державних програм з підтримки місцевого і регіонального розвитку позитивно впливатимуть на **розвиток сільського господарства і покращення стану інженерної та соціальної інфраструктури** в громаді.

На економічний розвиток громади матиме відчутний вплив також реалізація масштабних заходів з ремонту доріг в державі. Створення високоякісних маршрутних коридорів покращить логістичну привабливість території Бородінської громади для інвесторів, особливо в галузі промисловості та завдяки зручному розташуванню в прикордонній зоні.

Виклики

(визначені в результаті аналізу слабких сторін і можливостей)

Погана якість дорожнього покриття в населених пунктах громади, занедбаність водойм і проблема з безробіттям можуть бути частково подолані завдяки активізації реформ в державі, покращенні інвестиційного клімату і ефективності роботи ДФРР, та інших державних програм розвитку.

Вирішення проблеми відсутності централізованого водопостачання в сільській місцевості, незадовільного стану інженерної інфраструктури та покращення стану надання медичних послуг вимагатиме значних фінансових ресурсів, які можуть з'явитись за умов, зокрема, збільшення рівня бюджетної підтримки для громади, наповнення місцевого бюджету і максимального використання місцевих переваг за підтримки міжнародних партнерів.

Ризики

(визначені в результаті аналізу слабких сторін і загроз)

Повернення конфлікту на сході до активної фази та міграція молоді і кваліфікованих фахівців до великих міст та за кордон посилюватиме зменшення рівня інвестицій в Україну і громаду зокрема, а також негативно впливатиме на ситуацію наповненості учнями навчальних закладів.

Зростання цін на енергоресурси посилюватиме **потребу термомодернізації будівель комунальної власності**.

Пониження рейтингу України в інвестиційних рейтингах стримуватиме потенційних закордонних інвесторів від вкладання коштів в українську економіку з метою отримання прибутку. **Рівень громадської активності** відчутно залежатиме від рівня доходів населення.

5. СТРАТЕГІЧНІ, ОПЕРАЦІЙНІ ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ

Базуючись на результатах соціально-економічного аналізу території та SWOT-аналізу, Робоча Група обрала, як основну, динамічну (конкурентну стратегію) з використанням елементів наступальної.

Вони передбачають формування конкурентних переваг громади шляхом мінімізації впливу на розвиток слабких сторін за допомогою зовнішніх при максимальному використанні сильних сторін.

Операційні цілі деталізовані в завданнях. Завдання дають відповіді на питання, яким шляхом, яким чином громада намагатиметься досягнути цілей свого розвитку.

Таблиця 5. Стратегічні, операційні цілі та завдання

Стратегічна ціль	Операційна ціль	Завдання
1. Покращення інвестиційного клімату та бізнес-клімату в громаді	1.1. Покращення доступу потенційних інвесторів до інформації про наявні ресурси для вкладення капіталу – земельні ділянки, приміщення та комунікації	1.1.1. Проведення інвентаризації нерухомого майна, визначення об'єктів, потенційно привабливих для бізнесу
		1.1.2. Інвентаризація об'єктів нерухомого майна з можливістю періодичного оновлення інформації про наявні ресурси
		1.1.3. Розробка генеральних планів населених пунктів громади
		1.1.4. Розробка комплексного плану просторового розвитку території ТГ, розробка генеральних планів населених пунктів громади
		1.1.5. Встановлення меж населених пунктів на території Бородінської селищної ради Болградського району.
		1.1.6. Проведення інвентаризації земельних ділянок, визначення об'єктів, потенційно привабливих для бізнесу.
		1.1.7. Формування території суші і водного простору для ведення мисливського господарства.
		1.1.8. Створення ландшафтного заказника місцевого значення.
	1.2. Покращення механізмів підтримки бізнесу	1.2.1. Створення механізму підтримки осіб, які започатковують підприємницьку діяльність
		1.2.2. Проведення навчання для представників бізнесу на тему актуальних трендів і тем в управлінні підприємствами і людським персоналом

2. Покращення системи муніципального управління і надання муніципальних та інших послуг	2.1. Покращення якості адміністративних послуг в громаді	2.1.1 Покращення якості надання адміністративних послуг в Бородінській територіальній громаді та впровадження електронних сервісів
		2.1.2 Розширення переліку надання адміністративних послуг
		2.1.3 Підвищення рівня прозорості та відкритості влади до громадянина та бізнесу
	2.2. Підвищення якості надання медичних, освітніх, культурних послуг	2.2.1 Покращення здорового клімату серед юнацтва та населення.
		2.2.2 Покращення умов навчально-виховного процесу
		2.2.3 Облаштування громадського простору для жителів громади
		2.2.4 Розв'язання соціально-економічної проблеми - забезпечення житлом державних працівників
		2.2.5 Покращення умов перебування пацієнтів та медичного персоналу для підвищення якості надання медичних послуг
		2.2.6 Модернізація КНП «Бородінської ЦПМСД».
	2.3. Покращення якості соціальних послуг	2.3.1. Сприяння подоланню життєвих труднощів, мінімізація негативних наслідків або повне розв'язання проблем сім'ї або особи.
	2.4. Покращення роботи комунальних підприємств і надання комунальних послуг в громаді	2.4.1 Модернізація технопарку комунальних підприємств Бородінської громади
		2.4.2 Покращення системи управління твердими побутовими відходами
	2.5 Покращення стану технічної інфраструктури в громаді та рекреаційних зон	2.5.1 Капітальний ремонт, будівництво інженерних мереж водопостачання і водовідведення в населених пунктах громади
		2.5.2 Проведення ремонту доріг та тротуарів на території громади
		2.5.3 Модернізація та проведення мереж вуличного освітлення в населених пунктах
		2.5.4 Капітальний ремонт, будівництво парків, скверів в населених пунктів громади
	2.6. Підвищення рівня безпеки та громадського порядку	2.6.1 Розширення мереж камер відеоспостереження.
		2.6.2 Улаштування пішоходних переходів.
		2.6.3 Організація і забезпечення захисту населення від наслідків надзвичайних ситуацій техногенного, екологічного, природного та воєнного характеру, оповіщення населення про загрозу і виникнення надзвичайних ситуацій у мирний і воєнний часи та постійне інформування його про наявну обстановку.

3. Розвиток туризму	3.1. Покращення рівня надання туристичних послуг	3.1.1. Проведення заходів з промоції туристичного потенціалу Бородінської громади
		3.1.2. Забезпечення якісного туристичного супроводу
	3.2. Використання місцевих переваг у галузі туризму та культури	3.2.1. Запровадження щорічних фестивалів, конкурсів

Стратегічна ціль 1. Покращення інвестиційного клімату та бізнес-клімату в громаді

Операційні цілі та завдання:

1.1. Покращення доступу потенційних інвесторів до інформації про наявні ресурси для вкладення капіталу – земельні ділянки, приміщення та комунікації.

1.1.1. Проведення інвентаризації нерухомого майна, визначення об'єктів, потенційно привабливих для бізнесу.

1.1.2. Інвентаризація об'єктів нерухомого майна з можливістю періодичного оновлення інформації про наявні ресурси.

1.1.3. Розробка генеральних планів населених пунктів громади.

1.1.4. Розробка комплексного плану просторового розвитку території ТГ, розробка генеральних планів населених пунктів громади.

1.1.5. Встановлення меж населених пунктів на території Бородінської селищної ради Болградського району.

1.1.6. Проведення інвентаризації земельних ділянок, визначення об'єктів, потенційно привабливих для бізнесу.

1.1.7. Формування території суші і водного простору для ведення мисливського господарства.

1.1.8. Формування земельної ділянки для будівництва заводу з виробництва органічних добрив.

1.1.9 Формування земельної ділянки для будівництва комплексу з розведення коней.

1.1.10 Створення ландшафтного заказника місцевого значення.

1.2. Покращення механізмів підтримки бізнесу

1.2.1. Створення механізму підтримки осіб, які започатковують підприємницьку діяльність.

1.2.2. Проведення навчання для представників бізнесу на тему актуальних трендів і тем в управлінні підприємствами і людським персоналом.

Стратегічна ціль 2. Покращення системи муніципального управління і надання муніципальних послуг

2.1. Покращення якості адміністративних послуг в громаді

2.1.1 Покращення якості надання адміністративних послуг в Бородінській територіальній громаді та впровадження електронних сервісів.

2.1.2 Розширення переліку надання адміністративних послуг.

2.1.3 Підвищення рівня прозорості та відкритості влади до громадянина та бізнесу.

2.2. Підвищення якості надання медичних, освітніх, культурних послуг

2.2.1 Покращення здорового клімату серед юнацтва та населення.

2.2.2 Покращення умов навчально-виховного процесу.

2.2.3 Облаштування громадського простору для жителів громади.

2.2.4 Розв'язання соціально-економічної проблеми - забезпечення житлом державних працівників.

2.2.5 Покращення умов перебування пацієнтів та медичного персоналу для підвищення якості надання медичних послуг.

2.2.6 Модернізація КНП «Бородінський ЦПМСД».

2.3. Покращення якості соціальних послуг

2.3.1 Сприяння подоланню життєвих труднощів, мінімізація негативних наслідків або повне розв'язання проблем сім'ї або особи.

2.4. Покращення роботи комунальних підприємств і надання комунальних послуг в громаді

2.4.1 Модернізація технопарку комунальних підприємств.

2.4.2 Покращення системи управління твердими побутовими відходами.

2.5. Покращення стану технічної інфраструктури в громаді та рекреаційних зон

2.5.1 Капітальний ремонт, будівництво інженерних мереж водопостачання і водовідведення в населених пунктах громади

2.5.2 Проведення ремонту доріг та тротуарів на території громади

2.5.3 Модернізація та проведення мереж вуличного освітлення в населених пунктах

2.5.4 Капітальний ремонт, будівництво парків, скверів в населених пунктів громади.

2.6. Підвищення рівня безпеки та громадського порядку

2.6.1 Організація і забезпечення захисту населення від наслідків надзвичайних ситуацій техногенного, екологічного, природного та воєнного характеру, оповіщення населення про загрозу і виникнення надзвичайних ситуацій у мирний і воєнний часи та постійне інформування його про наявну обстановку.

Стратегічна ціль 3. Розвиток туризму

3.1. Покращення рівня надання туристичних послуг

3.1.1. Проведення заходів з промоції туристичного потенціалу Бородінської громади.

3.1.2. Забезпечення якісного туристичного супроводу.

3.2. Використання місцевих переваг у галузі туризму

3.2.1. Запровадження щорічних фестивалів, конкурсів.

